

Олексій Юрійович ЛЯЛЮК

к.ю.н., доцент кафедри, Національний Юридичний Університет ім. Ярослава Мудрого; зав. від., НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування НАПрНУ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1214-0580>
e-mail: alyalyuk@ukr.net

Вероніка Ігорівна ЧЕРЕДНІЧЕНКО

студентка, Національний Юридичний Університет ім. Ярослава Мудрого
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-0209-0675>
e-mail: biz.veronika.ua@gmail.com

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ У МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ: ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ

Статтю присвячено особливостям конфлікту інтересів у місцевому самоврядуванні. На підставі аналізу наявних нормативно-правових актів та наукових праць визначено особливості правового регулювання та запобігання виникненню конфлікту інтересів під час діяльності органів місцевого самоврядування. Досліджено сутність конфлікту інтересів та його прояви у сфері місцевого самоврядування. Також визначено відмінність понять «повноваження» та «приватний інтерес». У статті проаналізовано порядок дій у різних ситуаціях під час виявлення конфлікту інтересів у системі місцевого самоврядування, описуються наслідки цього конфлікту та зазначено про певні недоліки нормативно-правової бази України стосовно врегулювання процедури як повідомлення про конфлікт інтересів, так і алгоритму поведінки при його наявності.

Ключові слова: конфлікт інтересів, приватний інтерес, реальний конфлікт інтересів, потенційний конфлікт інтересів, посадові особи держави та місцевого самоврядування

ВСТУП

Конфлікт інтересів зазвичай означає, що є загроза негативного впливу на неупередженість під час виконання службових обов'язків через приватні інтереси службової особи. Розуміння цього «феномену» та управління ним є одним із важливих аспектів запобігання корупції в будь-якому органі публічної влади, зокрема й серед працівників органів місцевого самоврядування. Особлива відповідальність обраних представників перед громадськістю виникає під час виконання ними своїх обов'язків без зловживання наданими повноваженнями, оскільки саме в цьому і проявляється впевненість в їхній сумлінній праці. Проте дуже багато випадків, коли, наприклад, депутати місцевих рад не розуміють, як визначити наявність конфлікту інтересів та які його наслідки.

Досі залишається актуальною проблема невірної тлумачення антикорупційного законодавства і, як наслідок, – тієї частини, яка стосується запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. У результаті це призводить до порушення положень законодавства у сфері запобігання та протидії корупції.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Зважаючи на розповсюдженість в роботі органів публічної влади ситуацій, коли доводиться визначити наявність конфлікту інтересів, дану тематику досліджували такі вчені, як В. Пінчук, А. Гайдук, Р. Дутка, Г. Джумагельдієва, Я. Орленко та ін. Проте поглибленого й комплексного аналізу проблематики конфлікту інтересів та його особливостей саме в місцевому самоврядуванні, не проводилося. У статті автори застосували методи аналізу, узагальнення, синтезу тощо.

МЕТА статті – визначити поняття конфлікту інтересів в органах місцевого самоврядування, його ознаки, особливості, способи врегулювання, можливі

наслідки та з'ясувати варіативність дій посадовців у вирішенні цієї проблеми відповідно до антикорупційного законодавства.

РЕЗУЛЬТАТИ

У зв'язку з новими законодавчими нормами, що регулюють відносини у сфері запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, головним завданням держави загалом, антикорупційних органів зокрема, є надання консультативної та просвітницької роботи з виконання відповідних законодавчих вимог на практиці. З метою уніфікації підходу до розуміння та дотримання правил запобігання й врегулювання конфлікту інтересів серед осіб, які мають повноваження влади, Національне агентство з питань запобігання корупції затвердило «Методичні рекомендації з питань запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та прирівняних до них осіб» [11]. Крім того, актуальними на сьогодні залишаються «Методичні рекомендації Міністерства юстиції України щодо запобігання та протидії корупції в державних органах та органах місцевого самоврядування» [3].

Незважаючи на це, на наш погляд, залишаються невирішеними питання, пов'язані з механізмами врегулювання конфлікту інтересів залежно від специфіки сфери регулювання та практичної реалізації правил конфлікту інтересів. Наявність конфлікту інтересів не завжди тягне за собою виникнення корупції, але істотно підвищує ризик вчинення корупційних дій.

З'ясування поняття «конфлікт інтересів» є важливим для вживання необхідних заходів до врегулювання такого конфлікту. Проте діючий Закон України «Про запобігання корупції» не містить загального визначення «конфлікту інтересів», а лише пропонує розрізняти два види такого конфлікту – потенційний і ре-

альний. Потенційний конфлікт інтересів визначається як наявність приватного інтересу у сфері, в якій особа виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність та неупередженість її рішень та дій [8]. Зі свого боку, Кодекс України про адміністративні правопорушення під реальним конфліктом інтересів розуміє суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень або на вчинення чи невчинення дій під час виконання вказаних повноважень [1, ст. 172¹].

Отже, конфлікт інтересів можливий, якщо він відбувається за двома важливими умовами: 1) наявність суперечності між приватними інтересами особи та її службовими повноваженнями; 2) можливість цих суперечностей негативно вплинути на об'єктивність і неупередженість прийняття рішень або на вчинення чи невчинення дій під час виконання службових повноважень. Це означає, що конфлікт інтересів може мати місце не тільки тоді, коли суперечність вже вплинула на об'єктивність та/або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій, але й тоді, коли є потенційна можливість вплинути на них [9].

Продовжуючи аналіз вітчизняного законодавства в аспекті поняття конфлікту інтересів саме у місцевому самоврядуванні, варто звернути увагу на нову редакцію ч. 1 ст. 59¹ Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [9], яка визначає, що врегулювання конфлікту інтересів у діяльності депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів здійснюється відповідно до Закону України «Про запобігання корупції». Ці зміни набрали чинності 18 березня 2021 р. та дали змогу здійснити ефективні спроби з врегулювання конфлікту інтересів у сільських, селищних, міських голів, секретарів, депутатів сільської, селищної, міської ради, голів, їх заступників, депутатів районних, обласних та районних у містах рад.

Тепер такі особи можуть брати участь у засіданні ради та інших колегіальних органів (наприклад, комісій, комітетів, колегій) за наявності конфлікту інтересу тільки, якщо: їхня неучасть призведе до неможливості прийняття рішень колегіальним органом; відбудеться публічне самостійне повідомлення про конфлікт інтересів під час засідання цього органу. Раніше ж у Законах, які регламентують конфлікт інтересів, була колізія. З одного боку, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» дозволяв брати участь в ухваленні рішення (в умовах конфлікту інтересів) у разі самостійного публічного оголошення про це, а з іншого – ч. 1 ст. 28, ч. 2 ст. 35 Закону України «Про запобігання корупції» [8] забороняла особі брати участь в ухваленні рішення після повідомлення про конфлікт інтересів. Тому місцеві депутати та посадові особи могли брати участь у розгляді, підготовці та прийнятті рішень на засіданнях місцевих рад, просто оголошуючи про конфлікт інтересів під час засідання колегіального органу.

Найбільш поширеними ситуаціями, коли виникає конфлікт інтересів, є взаємовідносини з фізичними та/або юридичними особами, які можуть призвести до виникнення приватного інтересу. Особисті відносини зазвичай полягають у можливості виконання службових

або представницьких обов'язків відносно самого себе, таких як ухвалення рішень стосовно власних інтересів, зокрема з питань оплати праці, застосування права на депутатське звернення чи запит у власних інтересах тощо. Ще однією ситуацією може бути поєднання статусу депутата з іншою діяльністю, наприклад, якщо депутат є керівником комунального підприємства і бере участь у розгляді питань стосовно його діяльності на цій посаді. Крім того, конфлікт інтересів може виникнути, якщо особа є засновником чи керівником підприємства й має службові та/або представницькі повноваження стосовно цього підприємства, установи чи організації.

Передумовою виникнення приватного інтересу можуть бути відносини з членами родини, оскільки законодавець вважає, що кожна людина має бажання дбати про своїх близьких. Під час спільної роботи з родичами та членами сім'ї необхідно враховувати характер та зміст службових або представницьких повноважень, які можуть мати відношення до цих осіб.

До виникнення конфлікту інтересів може призвести отримання подарунку від дарувальника, особливо якщо особа, яка отримала подарунок, або її близька особа повинна прийняти рішення стосовно дарувальника. Це може зумовити приватний інтерес у віддаченні за подарунок. Закон України «Про запобігання корупції» визначає перелік близьких осіб, стосовно яких у посадові особи може виникнути конфлікт інтересів під час виконання повноважень. Втім, вказаний закон не надає точного переліку осіб, яких можна вважати друзями або з ким посадова особа може мати дружні стосунки. Однак ці відносини можуть виникати у зв'язку з особами, з якими ми перебуваємо у дружніх стосунках, сусідських відносинах, навчалися разом у закладах освіти, були колегами або проводили тривалий час разом тощо. Також до дружніх стосунків можуть відноситися спілкування з «друзями» у соціальних мережах, які можуть впливати на приватний інтерес посадової особи.

Приватний інтерес може мати більший спектр проявів, ніж тільки фінансові чи матеріальні інтереси або отримання особистої вигоди від прийняття певних рішень. У деяких випадках приватний інтерес може полягати в зацікавленості у прийнятті або не прийнятті конкретних рішень, що сприяють певним організаціям, впливі на результати засідань конкурсних комісій та інших комітетів або наданні позитивних відгуків, коли службова особа проводить перевірки організацій, де він є учасником, а інші члени цієї організації є засновниками.

Закон України «Про запобігання корупції» не забороняє наявність приватного інтересу (приватного життя) як такого, але вимагає дотримання етичних норм та відповідну оцінку приватних інтересів, щоб уникнути негативного впливу на об'єктивність прийняття рішень та дій під час виконання службових повноважень. Це означає, що конфлікт інтересів може виникнути під час абсолютно законних дій службовця як приватної особи за його належності до громадських організацій, родинних інтересів тощо, якщо ці інтереси можуть негативно вплинути на виконання службових повноважень цієї особи.

Конфлікти інтересів на засіданнях місцевих рад

можуть виникати у разі таких ситуацій: 1) голосування за надання матеріальних благ фізичним або юридичним особам, коли депутат має особистий інтерес до них; 2) голосування за умови праці для себе або своїх близьких осіб; 3) голосування за виділення коштів, пільг або преференцій для юридичних осіб, зокрема комунальних підприємств, якщо депутат є їх працівником; 4) голосування з призначення на посаду своїх близьких осіб; 5) участь представників місцевого самоврядування, їх близьких осіб та пов'язаних юридичних осіб у процедурах державних закупівель, які здійснюються органами місцевого самоврядування [5].

Отже, хоча не кожен конфлікт між службовими повноваженнями та приватними інтересами може призвести до неправомірних дій чи рішень, кожен з них може породити таку ситуацію, якщо не буде належно оцінений та вирішений.

Особи, на яких покладаються вимоги із запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері місцевого самоврядування та інших органів державної влади, можуть бути поділені на дві категорії. Перша категорія включає осіб, які мають повноваження виконувати функції місцевого самоврядування, такі як депутати місцевих рад, сільські, селищні та міські голови, а також посадові особи місцевого самоврядування. Друга категорія охоплює осіб, які згідно із Законом України «Про запобігання корупції» мають ті ж вимоги, що і особи, які виконують функції держави або місцевого самоврядування. Цю категорію складають посадові особи юридичних осіб публічного права, які не зазначені в першій категорії, а також особи, що надають публічні послуги, такі як аудитори, нотаріуси, оцінювачі, експерти, арбітражні керуючі, незалежні посередники, члени трудового арбітражу та інші, визначені Законом. До цієї категорії можуть також належати представники громадських об'єднань, навчальних закладів, експерти відповідної кваліфікації та інші особи, які входять до складу конкурсних та дисциплінарних комісій, утворених відповідно до Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» [10] та інших Законів.

Важливе значення для аналізу конфлікту інтересів має з'ясування підстав виникнення конфлікту між приватним інтересом та повноваженнями. З одного боку, люди мають свої приватні інтереси, які можуть бути пов'язані з майном або іншими особистими потребами, а з іншого – особа, яка виконує функції місцевого самоврядування, зобов'язана служити інтересам територіальної громади і не може допустити впливу приватних інтересів на свої рішення та дії. Отже, у прийнятті рішень або вчиненні дій в межах своїх повноважень особа, що займає посаду в місцевому самоврядуванні, повинна бути готовою зробити вибір між задоволенням публічного інтересу, тобто інтересу територіальної громади, або приватних інтересів, включаючи свої власні та інтереси близьких осіб.

Прийняття рішень та вчинення дій під час виконання службових або представницьких повноважень можуть піддаватися впливу приватного інтересу та поставити під загрозу їх об'єктивність та неупередженість. Однак, це стосується лише тих випадків, коли виконання дискреційних повноважень не порушує законодавчі норми.

Дискреційні повноваження дозволяють посадовій особі приймати рішення з певною юридичною свободою, за допомогою якої можна обрати найкращий варіант рішення серед кількох юридично допустимих. Однак на практиці можуть виникати труднощі з визначенням, які повноваження є дискреційними та які саме конфлікти інтересів можуть виникнути. Дискреційні повноваження можуть передбачати вибір дії чи бездіяльності або варіанту рішення з різних варіантів, дозволених Законом. Особливістю є те, що вони здійснюються без необхідності узгодження з будь-ким. Для визначення можливості впливу приватних інтересів на об'єктивність прийняття рішення, потрібно порівняти повноваження з приватними інтересами та визначити, чи можуть вони вплинути на неупередженість прийняття рішення службовою особою. Якщо особа не повідомляє про можливий або наявний конфлікт інтересів та продовжує приймати рішення чи вчиняти дії в умовах такого конфлікту, то це може призвести до певних негативних наслідків.

За наявності конфлікту інтересів у посадовців та інших суб'єктів виникають певні обов'язки, що випливають з нормативно-правових актів.

Такі суб'єкти у виявленні конфлікту інтересів мають виконати дії, які зазначаються у п.п. 1, 2 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції»:

1. *Вживати заходів з метою запобігання виникнення можливих конфліктів інтересів та їхнього реального прояву.* Обов'язок уникнути конфлікту інтересів покладається як на конкретну особу, в якій існує ризик такого конфлікту, так і на будь-яку іншу особу, яка може потрапити у сферу впливу конфлікту. Керівник особи, в якій може виникнути конфлікт інтересів, повинен уникати прийняття рішень або здійснення дій, які можуть створити передумови для виникнення конфлікту інтересів у підлеглому.

2. *Зобов'язання про повідомлення відносно конфлікту інтересів* полягає в тому, що особа повинна надати інформацію про фактичну або можливу ситуацію, де може виникнути конфлікт між її особистими інтересами та інтересами іншої особи.

У разі якщо особа отримала інформацію про реальний чи потенційний конфлікт інтересів або повинна була про нього дізнатися, вона зобов'язана повідомити про це таких осіб та/або органи: свого без посереднього керівника; у випадку, якщо особа перебуває на посаді, яка не передбачає наявності безпосереднього керівника або в колегіальному органі – то повідомляється Національне агентство запобігання корупції (НАЗК); інший визначений законом орган або колегіальний орган, якщо конфлікт інтересів виник під час виконання повноважень відповідного органу.

Згідно із Законом України «Про запобігання корупції» повідомлення про наявність конфлікту інтересів має бути зроблене негайно, після того як особа дізналася про його наявність, і має надійти протягом визначеного Законом періоду, який не може перевищувати закінчення наступного робочого дня. Термін, протягом якого особа повинна повідомити про наявність конфлікту інтересів, розпочинається не лише з моменту, коли особа дізналася про факт наявності реального або потенційного конфлікту інтересів, але й з моменту, коли вона повинна була дізнатися про

такий конфлікт [4].

Закон України «Про запобігання корупції», на жаль, не встановлює конкретні вимоги до форми та способу повідомлення про конфлікт інтересів. Проте рекомендовано повідомляти про такий конфлікт у письмовій формі, що дасть змогу зареєструвати це повідомлення згідно з вимогами діловодства. Наявність письмового документу підтвердить факт повідомлення про конфлікт інтересів. Крім того, для ефективного врегулювання конфлікту інтересів керівник повинен мати інформацію про причину виникнення конфлікту, зміст приватного інтересу та службові повноваження, які можуть бути порушені через цей конфлікт. Така інформація допоможе керівнику зрозуміти суть конфлікту та прийняти відповідні рішення.

Відсутність чіткого правового врегулювання форми та способу повідомлення про конфлікт інтересів не виключає можливої відповідальності. Мова йде про положення ст. 172⁷ Кодексу України про адміністративні правопорушення, де вказано, що не повідомлення особою у встановлених законом випадках та порядку про наявність у неї реального конфлікту інтересів тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

3. Наступним пунктом є *недопущення вчинення дій або прийняття рішень в ситуаціях реального конфлікту інтересів*, що може призвести до наявності штрафу від двохсот до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення [1, ст. 172⁷]. Крім того, можливе визнання незаконними прийнятих рішень у таких умовах, що підтверджено рішенням Великої Палати Верховного Суду у справі №442/730/17, коли депутат не повідомив про свій конфлікт інтересів та взяв участь у голосуванні [7].

У разі якщо службовець буде притягнутий до відповідальності за зазначені порушення закону, його звільняють з посади і він не матиме права займати будь-яку посаду на державній службі протягом трьох років. Крім того, важливо мати на увазі, що відповідно до ст. 11 Закону України «Про запобігання корупції», НАЗК має повноваження забезпечувати ведення Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення [2].

4. *Необхідність вжиття заходів для вирішення потенційного або наявного конфлікту інтересів*. Керівник особи, який має повноваження звільняти з посад, повинен прийняти рішення з врегулювання конфлікту у підлеглої особи протягом двох робочих днів після отримання повідомлення про його наявність. Після цього необхідно повідомити підлеглу особу про прийняте рішення. Відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» тільки керівник має повноваження вживати заходів для запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у підлеглої особи, навіть якщо він став обізнаний про його наявність від інших осіб або з інших повідомлень про корупцію.

Також потрібно враховувати ще одну особливість: тільки особа, в якій виник конфлікт інтересів, може звернутися до НАЗК, якщо у неї є сумніви з його наявності. Але водночас керівник зобов'язаний вжити заходів для врегулювання цього конфлікту інтересів.

Якщо говорити про самостійні дії осіб, передбачені

Законом України «Про запобігання корупції», у виявленні реального або потенційного конфлікту інтересів варто зазначити, що вони мають змогу самостійно вживати певні заходи з їх врегулювання. Це стає можливим завдяки повному позбавленню приватного інтересу. Проте такі дії повинні бути підкріплені підтверджуючими документами, які надаються керівнику. Способи позбавлення приватного інтересу в Законі України «Про запобігання корупції» не прописані, але з аналізу його положень, на наш погляд, під ними можна розуміти будь-які спроби його уникнення.

Є декілька особливостей повідомлення про наявність конфлікту інтересів згідно із Законом України «Про запобігання корупції». Перша з них полягає у тому, що особа, яка є членом будь-якого колегіального органу, має три шляхи поведінки: повідомити колегіальний орган про конфлікт інтересів не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли дізналася чи повинна була дізнатися про наявність у неї конфлікту інтересів; не брати участі у прийнятті рішення колегіальним органом; якщо без цієї особи орган не може продовжувати свою роботу – прийняття рішень відбувається під зовнішнім контролем. Однак Законом України «Про запобігання корупції» не передбачено процедури фіксації участі членів місцевих рад у пленарних засіданнях та під час розгляду та прийняття проектів рішень, які можуть спричинити конфлікт інтересів. Ці процедури має бути визначено у регламентах місцевих рад чи інших нормативних документах, які мають передбачати шляхи врегулювання конфлікту інтересів у діяльності відповідних осіб [8, ч. 7 ст. 28].

Друга стосується тих осіб, які не є членами колегіальних органів. У такому випадку особа має повідомляти про конфлікт інтересів своєму безпосередньому керівнику – за його відсутності це передається іншому уповноваженому органу (наприклад, НАЗК, яке може надати алгоритм врегулювання) та/або особа самостійно виконує певні дії задля недопущення подальшого конфлікту інтересів.

Проблеми настання відповідальності посадових осіб місцевого самоврядування стосовно наявності конфлікту інтересів є перспективним напрямом для подальшого дослідження.

ВИСНОВКИ

Аналіз антикорупційного законодавства стосовно запобігання та врегулювання конфлікту інтересів показав, що на даний момент зберігаються певні недоліки з таких питань, як: чіткість форми та способу повідомлення про конфлікт інтересів; відсутність процедури фіксації участі членів місцевих рад у пленарних засіданнях та під час розгляду та прийняття проектів рішень, які можуть спричинити конфлікт інтересів. Однак усі перелічені проблеми не означають безвідповідальності осіб, на яких покладено обов'язок стосовно запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері місцевого самоврядування та інших органів державної влади. Такі обов'язки полягають у: 1) вживанні заходів з метою запобігання виникнення можливих конфліктів інтересів та їхнього реального прояву; 2) зобов'язанні повідомити про конфлікт інтересів: особа повинна надати інформацію про фактичну або можливу ситуацію, де може виникнути конфлікт між

її особистими інтересами та інтересами іншої особи; 3) недопущенні вчинення дій або прийняття рішень в ситуаціях реального конфлікту інтересів; 4) необхідності вжиття заходів для вирішення потенційного або наявного конфлікту інтересів, які залежать від ситу-

ації, тому що особа може вживати будь-які заходи самостійно, якщо вони не порушують закон (чіткий перелік способів Законом України «Про запобігання корупції» не передбачений).

Список використаних джерел

1. Кодекс адміністративного судочинства України : Кодекс України від 06.07.2005 р. № 2747-IV: станом на 01.04.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
2. Кучер І. Конфлікт інтересів в роботі публічних службовців: як уникнути і чому про це важливо. URL: https://protocol.ua/ua/konflikt_interesiv_v_roboti_publichnih_slugbovtsiv_yak_uniknuti_i_chomu_pro_tse_vagljivo_pam_yatati/
3. Методичні рекомендації «Запобігання і протидія корупції в державних органах та органах місцевого самоврядування»: Рекомендації Міністерства юстиції України від 16.10.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0020323-13#Text>
4. Миколенко О.І. «Конфлікт інтересів» в національній правосвідомості та законодавстві України. *Правова держава*. 2019. № 33. С. 65–70.
5. Мороз О. Конфлікт інтересів: коли він виникає і що з ним робити? *Місьцеве самоврядування*. 2017. № 8. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/ms/2017/august/issue-8/article-29800.html>
6. Пам'ятка щодо шляхів врегулювання конфлікту інтересів. URL: <https://chk.dcz.gov.ua/publikaciya/pamyatka-shchodo-shlyahiv-vregulyuvannya-konfliktu-interesiv>
7. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 20.03.2019 р. у справі № 442/730/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80854671>
8. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII: станом на 31.03.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
9. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР: станом на 31.03.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text>
10. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 р. № 2493-III: станом на 01.08.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text>
11. Щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, дотримання обмежень щодо запобігання корупції: метод. рек. від 21.10.2022 р. № 13. URL: <https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/10/Metodychni-rekomendatsiyi-vid-21.10.2022-13.pdf>

References

1. Administrative Judicial Code of Ukraine: Code of Ukraine dated July 6, 2005 No. 2747-IV. (on April 1, 2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (In Ukrainian).
2. Kucher I. Conflict of interest in the work of public officials: how to avoid it and why it is important. URL: https://protocol.ua/ua/konflikt_interesiv_v_roboti_publichnih_slugbovtsiv_yak_uniknuti_i_chomu_pro_tse_vagljivo_pam_yatati/ (In Ukrainian).
3. Methodological recommendations «Prevention and counteraction of corruption in state bodies and local self-government bodies»: Recommendations of the Ministry of Justice of Ukraine dated October 16, 2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0020323-13#Text> (In Ukrainian).
4. Mykolenko O.I. «Conflict of interests» in the national legal consciousness and legislation of Ukraine. *Constitutional State*. 2019. № 33. pp. 65–70. (In Ukrainian).
5. Moroz O. Conflict of interest: when it arises and what to do about it? *Local Government*. 2017. № 8. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/ms/2017/august/issue-8/article-29800.html> (In Ukrainian).
6. Note on ways to resolve conflicts of interest. URL: <https://chk.dcz.gov.ua/publikaciya/pamyatka-shchodo-shlyahiv-vregulyuvannya-konfliktu-interesiv> (In Ukrainian).
7. Resolution of the Grand Chamber of the Supreme Court dated March 20, 2019 in case No. 442/730/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80854671> (In Ukrainian).
8. On Prevention of Corruption: Law of Ukraine dated 14.10.2014 № 1700-VII: (on March 31, 2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (In Ukrainian).
9. On local self-government in Ukraine: Law of Ukraine dated 21.05.1997 № 280/97-VR: (on March 31, 2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text> (In Ukrainian).
10. On service in local self-government bodies: Law of Ukraine dated 06/07/2001 № 2493-III: (on August 1, 2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text> (In Ukrainian).
11. Regarding the application of certain provisions of the Law of Ukraine «On the Prevention of Corruption» regarding the prevention and settlement of conflicts of interest, compliance with restrictions on the prevention of corruption: Methodological recommendations dated October 21, 2022 № 13. URL: <https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/10/Metodychni-rekomendatsiyi-vid-21.10.2022-13.pdf> (In Ukrainian).

Oleksii LIALIUK

PhD in Legal Sciences, Associate Professor of department, Yaroslav Mudryi National Law University; Head of the Department, National Research Institute of State Construction and Local Self-Government of the Ukrainian National Academy of Sciences
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1214-0580>
e-mail: alyalyuk@ukr.net

Veronika CHEREDNICHENKO

student, Yaroslav Mudryi National Law University
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-0209-0675>
e-mail: biz.veronika.ua@gmail.com

CONFLICT OF INTERESTS IN LOCAL GOVERNMENT: FEATURES OF LEGAL REGULATION AND PREVENTION OF ITS OCCURRENCE

Introduction. This paper addresses the specificities of conflicts of interest within the sphere of local self-government. One of the most common situations where a conflict of interest arises is through relationships with individuals and/or legal entities that may give rise to a private interest. Moreover, it distinguishes between the concepts of «authority» and «private interest».

Purpose. To define the concept of conflict of interests in local self-government bodies, its signs, features, methods of settlement, possible consequences and to find out the variability of actions of officials in solving this problem in accordance with anti-corruption legislation.

Results. Through an analysis of current legal documents and academic literature, the unique characteristics associated with the legal management and prevention of conflicts of interest within the functions of local government bodies are identified. It is determined that a conflict of interest may arise not only when a contradiction has already affected the objectivity and/or impartiality of decision-making or performance of actions, but also when there is a potential opportunity to influence them. This paper also investigates the essence of conflicts of interest and their manifestations in the sphere of local self-government. By analyzing various situations in which conflicts of interest arise in the system of local self-government, the paper describes the consequences of such conflicts and highlights certain shortcomings of the regulatory and legal framework of Ukraine regarding the notification of conflicts of interest and the algorithm of behavior in their presence.

Conclusion. The paper concludes that persons entrusted with the responsibility of preventing and resolving conflicts of interest in the sphere of local self-government and other state authorities should take several measures. Firstly, they should take measures to prevent possible conflicts of interest and their actual manifestation. Secondly, they should report a conflict of interest by providing information about an actual or possible situation where a conflict may arise between their personal interests and the interests of another person. Thirdly, they should avoid taking actions or making decisions in situations of real conflicts of interest. Lastly, they should take measures to resolve potential or existing conflicts of interest, which depend on the situation. It is important to note that a person can take any measures independently, as long as they do not violate the law.

Keywords: conflict of interest, private interest, real conflict of interest, potential conflict of interest, state and local government officials